

MACEDÓNIA

I. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Volt Jugoszláv Köztársaság Macedónia (ENSZ által)
Államforma	köztársaság
Főváros	Szkojpe
Terület	25 713 km ²
Népesség	2 022 547 fő
Nemzetiségi megoszlás	macedón szláv (55%), albán (35%), török (4,5%), egyéb (romák, szerbek, bolgárok, görögök és vlachok, 5,5%)
Vallási megoszlás	ortodox (65%), mohamedán (43%), római katolikus (1%)
Hivatalos nyelv	macedón
Klíma	mediterrán
Államfő	Gjorge Ivanov
Miniszterelnök	Nikola Gruevski
Hivatalos pénznem (kód)	macedón denár (MKD)
Jelentősebb városok	Bitola, Veles, Prilep, Ohrid

2. A macedón gazdaság főbb mutatói, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Macedónia főbb gazdasági mutatói

		2006	2007	2008
A GDP értéke folyó áron	M EUR	5 176	5 791	6 507
A GDP növekedése változatlan áron	%	3,9	5,9	4,9
Egy főre jutó GDP folyó áron	EUR/fő	2 491	2 833	3 176
Infláció	%	3,2	2,3	8,3
Munkanélküliségi ráta	%	36,0	34,9	33,8
Folyó fizetési mérleg egyenlege	M EUR	-44,9	-414,8	-851,2
Költségvetés egyenlege a GDP %-ában	%	-0,5	0,6	-1,0

Forrás: Macedón Statisztikai Hivatal, Macedón Nemzeti Bank

Jugoszlávia feloszlása után 1991-ben, Macedóniának, amely az állam legszegényebb köztársasága volt, a piacgazdaságra való átállás és a régióban dúló polgárháború miatt óriási gazdasági kihívásokkal kellett megküzdenie. A széthullás megfosztotta Macedóniát a legfontosabb piacoktól és az egykori központi kormánytól (Belgrád) származó jelentős juttatásoktól. A boszniai háború, a Szerbia elleni nemzetközi szankciók, a görög embargó, valamint az 1999-es koszovói válság a kereskedelemtől függő macedón gazdaság számára sorozatos megrázkódtatást jelentett. A kormány fájdalmas, de elengedhetetlen szerkezeti reformok és a makrogazdasági stabilizációs program segítségével kezelte a további gazdasági nehézségeket.

Macedónia kis gazdaság, a bruttó hazai termék (GDP) 6,5 milliárd euró. A múltban a két legfontosabb gazdasági ágazat a mezőgazdaság és az ipar volt, de az utóbbi években egyre jelentősebbé vált a szolgáltató szektor is.

A GDP növekedése 2008-ban a 2007 évinél lassabb ütemben, de tovább folytatódott és széles körben, szinte minden ágazatban megjelent. A nagy- és kiskereskedelmi szektor jár az élen 10,2%-os éves növekedéssel, amit az építési szektor követett 9,7%-kal. A mezőgazdaságnál a növekedés a 2007-es 3%-ról 4,2%-ra gyorsult. 2008-ban az ipari termelés 5,5%-kal haladta meg a 2007 évit.

A fogyasztói árak az előrejelzéseknél magasabb ütemben, 8,3%-kal emelkedtek 2008-ban.

Macedónia 2004. március 22-én hivatalosan is benyújtotta tagfelvételi kérelmét az Európai Unióhoz. A 2005. decemberi Európai Tanács úgy határozott, hogy Macedóniát hivatalosan tagjelölt állammá nyilvánítja, de a csatlakozási tárgyalásokat egyelőre nem indítja meg.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb import termékek

Macedónia külkereskedelmi forgalma

		2006	2007	2008
Export	M EUR	1 902,6	2 441,5	2 684,2
Import	M EUR	2 923,1	3 616,3	4 420,9

Forrás: Macedón Nemzeti Bank

2008-ban Macedónia exportja euró alapon számítva 10%-kal, importja 22%-kal nőtt, a külkereskedelmi forgalom hiánya (1 736,7 M EUR) 48%-kal emelkedett.

2008-ban Macedónia exporttermékeinek listáján továbbra is a vas- és acélöntvény termékcsoport áll az első helyen, ezt követik a ruházati cikkek, feldolgozott kőolaj termékek, zöldség-gyümölcs termékek és dohány és dohánytermékek. A legnagyobb importtermék a kőolaj és kőolajszármazékok, ezt követi vas és öntvény, a textilipari alapanyagok termékcsoport, a tehergépjárművek, elektromos energia.

Macedónia külkereskedelmi forgalmának több mint 50%-át az Európai Unióval bonyolította le. Macedónia legnagyobb importpartnerei 2008-ban: Oroszország, Németország, Szerbia, Görögország és Olaszország. Főbb exportpartnerei: Szerbia, Németország, Görögország, Bulgária és Olaszország.

Macedóniának 2008-ban külkereskedelmi többlete volt Szerbiával, Görögországgal, Horvátországgal és Bulgáriával szemben, és jelentős hiánnyal zárt Oroszországgal szemben, az energiahordozók jelentős volumenű importja következtében

4. Tőkeáramlás, statisztika, főbb partnerek

Macedónia működőtőke importja és exportja

		2006	2007	2008
Közvetlen külföldi működőtőke import (flow)	M EUR	344,8	506,0	412,5
Közvetlen működőtőke export (flow)	M EUR	0,1	-0,9	-9,5

Forrás: Macedón Nemzeti Bank

2008-ban a legnagyobb befektetők rangsorában első helyen Ausztria állt (109 M EUR), akit Hollandia és Szlovénia követett. Az összbefektetéseket nézve első helyen Hollandia áll (479 M EUR), második helyen Magyarország (421 M EUR), a harmadik Görögország (399 M EUR). 1997-2008 között a külföldi befektetések együttes értéke megközelítette a 3 milliárd eurót.

II. Magyarország és Macedónia bilaterális kapcsolatai, külkereskedelem, tőkeáramlás

A magyar-macedón külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Összesen	110,3	132,2	6,0	4,8	104,2	127,4
Élelmiszer, ital, dohány	13,6	15,5	2,5	1,4	11,1	14,1
Nyersanyagok	0,8	3,4	0,1	0,1	0,7	3,4
Energiahordozók	1,1	0,9	-	-	1,1	0,9
Feldolgozott termékek	26,2	30,7	3,3	3,1	22,9	27,7
Gépek, gépi berendezések	68,6	81,6	0,2	0,2	68,5	81,4

Forrás: KSH

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2008-ban (%)

	INDEX (2008/2007)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	119,9	79,5	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	114,1	58,1	11,7	30,1
Nyersanyagok	458,5	101,3	2,6	1,7
Energiahordozók	82,3	-	0,7	-
Feldolgozott termékek	117,4	92,8	23,2	63,8
Gépek, gépi berendezések	118,9	121,5	61,7	4,5

Forrás: KSH

Magyarország exportja Macedóniába (132,2 millió euró) közel 20%-kal nőtt 2008-ban a 2007. évihez képest. Behozatalunk értéke (4,8 millió euró) több mint 20%-kal csökkent. Magyarország külkereskedelmi többlete 2008-ban 127,4 millió euróra emelkedett, a jelentős többlet az élelmiszerek, az építőipari alapanyagok és elektronikai berendezések növekvő kiviteléből származott.

Exportunk legnagyobb hányadát a gépek, és gépi berendezések teszik ki (61,7%), az áruфőcsoport kivitele 18,9%-kal, 81,6 millió euróra emelkedett. Élelmiszer kivitelünk 14,1%-kal bővült. A legmagasabb ütemben (358,5%-kal) a nyersanyagexportunk nőtt. Az árucsoportok közül egyedül az energiahordozók kivitele esett vissza (17,7%-kal).

A legfontosabb magyar exportcikkek: tejtermék és tojás, gabona és gabonakészítmény, egyéb táplálkozásra alkalmas termék, állati és növényi olaj, zsír és viasz, gyógyszer, gyógyszerészeti termék, műanyag-alapanyag, gumigyártmány, papír, karton, textílfonal, szövet, textilipari gyártmány, vas és acél, irodagép és gépi adatfeldolgozó berendezés, híradás-technikai, hangrögzítő és -lejátszó készülék, villamos gép, készülék, műszer, közúti jármű.

Az importban jelentős tételt képviselnek a zöldség és gyümölcs, vas és acél.

Működőtőke befektetések, 2004-07 (M EUR)

	2004	2005	2006	2007
Macedónia működőtőke-befektetése Magyarországra	1,2	0,0	-2,6	1,1
Macedónia működőtőke-állománya Magyarországon	-	-	-	-
Magyar működőtőke-befektetés Macedóniába	59,5	20,8	-0,1	72,1
Magyar működőtőke-állomány Macedóniában	355,4	397,5	404,6	475,1

Forrás: MNB

A Macedón Nemzeti Bank kimutatása alapján Magyarország 2008-as közvetlen tőkebefektetése Macedóniában 400 ezer euró volt. Magyarország eddigi teljes befektetése összesen 421 millió euró, ami a befektetői rangsorban a 2. helyet jelenti.

Magyarország tőkekihelyező szerepe még mindig meghatározó, hiszen a Maktel macedón távközlési vállalatot a Magyar Telekom (akkor MATÁV) vásárolta meg, ennek teljes értéke a későbbi befektetésekkel együtt meghaladja a 400 millió eurót. Az elmúlt években viszont „csak” kis- és középvállalkozások befektetései jellemzőek, néhány százezer és 1,5 millió euró közötti értékben (kisebb termelőüzemek, disztribúciós központok pl. Fornetti, Masterplast stb.)